

Vår referens: 24–2373, Aktilaga: 19

Postnord Group AB, 556128–6559

Skickas endast med e-post till:

Fredrik.Hammarqvist@postnord.com

Beslut om att avsluta tillsyn

Saken

Tillsyn enligt 4 kap. 13 § postlagen (2010:1045)

Post- och telestyrelsens avgörande

Post- och telestyrelsen avslutar ärendet utan vidare åtgärd.

Bakgrund

Postnord Group AB (Postnord) meddelade den 15 februari 2024 Post- och telestyrelsen (PTS) att bolaget planerade att genomföra pilottester av förändringar i utdelningsmodellen (piloten) som skulle beröra vissa brev- och pakettjänster. Piloten skulle påverka ett antal kommuner i områdena kring Sundsvall och Hässleholm och pågå från den 4 mars 2024 till cirka mitten på april 2024.

Med hänvisning till ovan beslutade PTS den 20 februari 2024 att inleda tillsyn. Syftet med tillsynen var att utreda hur den ovan beskrivna piloten lever upp till kraven i de bestämmelser som anges under rubriken "Tillämpliga bestämmelser och villkor" nedan och som i korthet innebär att det ska göras minst en utdelning av postförsändelser varje arbetsdag och minst fem dagar i veckan.

Utredningen i ärendet

Postnord har under utredningen sammanfattningsvis uppgett följande. Förändringarna i utdelningsmodellen påverkar de områden som betjänas av lantbrevbärare, alltså i huvudsak utdelningen utanför tätort, i de två för piloten aktuella områdena. Förändringen innebär att postutdelningen i postmottagarens postanordning, vad gäller *vissa* brev- och pakettjänster, kommer ske varannan dag. I dag sker utdelning av nämnda brev- och pakettjänster varje dag.

Under piloten har Postnord erbjudit brevtjänsten Expressbrev, vilken normalt delas ut fem dagar i veckan. När det kommer till paket upp till 20 kg har Postnord erbjudit pakettjänsten Expresspaket, som också delas ut fem dagar i veckan. Postnord har vidare uppgett att tjänsterna Expressbrev och Expresspaket fortsatt kommer att delas ut i mottagarens postanordning varje helgfri vardag men att bolaget kontinuerligt kommer att utvärdera behovet av dessa tjänster.

Utöver tjänsterna Expressbrev och Expresspaket, vilka även fortsättningsvis kommer att delas ut fem dagar i veckan i postmottagarens postanordning, kommer det även vara möjligt att få utdelning av vissa brev- och pakettjänster varje dag, på ett postombud, utlämningsställe, paketbox eller postboxanläggning.

Postnord har också redogjort för bolagets utvärdering av testerna i de aktuella områdena. Bolaget har bland annat utvärderat påverkan på arbetstimmar, fordon, reducering av körd sträcka, medarbetarnöjdhet, avsändar- och mottagarnöjdhet, påverkan på leverans kvalitet samt om systemstödet fungerar som specificerat. Utfallet har varit som förväntat och det har exempelvis inte uppstått några oplanerade förseningar i utdelningen. Bolaget har inte heller observerat någon större reaktion från avsändare eller mottagare. Postnords bedömning är att förändringen i utdelningsmodellen kan implementeras i större skala, där implementering i fler områden i landet kommer att ske stegvis, med start under hösten 2024.

Postnord har slutligen anført att förändringen i utdelningsmodellen uppfyller postlagstiftningens krav på att den samhällsomfattande posttjänsten ska garantera utdelning minst fem dagar i veckan med hänsyn till att Postnord varje dag delar ut alla utdelningsklara postförsändelser. Vidare har bolaget gjort bedömningen att förändringen uppfyller användarnas behov samt är rimlig och relevant mot bakgrund av samhällets ändrade kommunikationsmönster och mottagarnas minskade behov av att ta emot postförsändelser fem dagar i veckan vid sin postanordning.

Skäl

Tillämpliga bestämmelser och villkor

Av 3 kap. 1 § postlagen framgår att den samhällsomfattande posttjänsten ska uppfylla kraven att det varje arbetsdag och minst fem dagar i veckan, utom under omständigheter eller geografiska förhållanden som tillståndsmyndigheten bedömer utgör skäl för undantag, görs minst en utdelning av postförsändelser.

PTS har utsett Postnord att tillhandahålla hela den samhällsomfattande posttjänsten, se punkten 1.1 i Postnords tillståndsvillkor av den 20 februari 2023 (PTS dnr. 21–15680) (tillståndsvillkoren).

Av punkten 1.2 i tillståndsvillkoren framgår de närmare bestämmelser som gäller för utdelningen. Bland annat framgår att Postnord ska se till att en utdelning av postförsändelser upp till 20 kg görs varje helgfri måndag till fredag. Postnord har rätt att i vissa angivna situationer göra undantag från kravet på utdelningsfrekvens, nämligen när det kommer till områden

- som är särskilt glest befolkade,
- som saknar bilväg som är farbar året runt eller
- med öar utan fast landförbindelse och som saknar reguljär färjetrafik under en eller flera av veckans ordinarie arbetsdagar.

Innan Postnord bestämmer alternativ frekvens för utdelning ska bolaget ta hänsyn till relevanta faktorer samt utreda vissa frågor, se närmare i tillståndsvillkoren.

Enligt 4 kap. 13 § postlagen ska PTS ha tillsyn över efterlevnaden av postlagen och av de föreskrifter och tillståndsvillkor som har meddelats med stöd av lagen. Enligt 4 kap. 14 § postlagen har PTS rätt att på begäran få de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen. PTS får också meddela de förelägganden som behövs för att postlagen eller föreskrifter eller tillståndsvillkor som har meddelats med stöd av lagen ska följas, enligt 4 kap. 16 § postlagen.

PTS bedömning

Frågan i ärendet är om de aktuella förändringarna i utdelningsmodellen, där vissa brev- och pakettjänster utanför tätort delas ut varannan arbetsdag istället för varje arbetsdag, kan anses förenliga med kravet på femdagarsutdelning, i enlighet med 3 kap. 1 § postlagen samt punkten 1.2 i tillståndsvillkoren.

PTS har i beslut av den 24 juni 2021, i en tillsyn av Postnords nya produktionsmodell i Malmö terminalområde (PTS dnr 21–108), prövat kravet på femdagarsutdelning. PTS uttalade då att

kravet på femdagarsutdelning inte innebär att varje enskild tjänst som Postnord erbjuder måste delas ut varje helgfri vardag. I den bedömningen lade myndigheten särskild vikt vid att tjänsten Expressbrev innebar utdelning alla helgfria vardagar.

I det aktuella fallet har Postnord genomfört pilottester av en utdelningsmodell där vissa brev- och pakettjänster utanför tätort delas ut varannan arbetsdag istället för varje arbetsdag.

PTS konstaterar att det även i fortsättningen kommer vara möjligt att få utdelning av både brev- och pakettjänster varje arbetsdag hos ett postombud, utlämningsställe, paketbox eller postboxanläggning. Därutöver har Postnord uppgett att tjänsterna Expressbrev och Expresspaket tillsvidare kommer delas ut varje arbetsdag och direkt till mottagaren. Mot den bakgrunden bedömer PTS att det inte finns skäl att vidta ytterligare åtgärder. Tillsynen avslutas därför utan vidare åtgärd.

Beslutet har fattats av enhetschefen Emma Maraschin efter föredragning av juristen Zdravka Zulj. I ärendets slutliga handläggning har även juristerna Liana Thorkildsen och Emma Edsjö samt sakkunnige Pär Lindberg deltagit.

